

Pohjois-Iin kyläyhdistyksen vuosikertomus 2023

Yhdistyksen historiaa

7.5.1987 kokoontui 39 kyläläistä Pohjois-Iin koululle perustamaan Pohjois-Iin kylätoimikuntaa. Kylätoimikuntaan valittiin jäseniksi Veera Jussila, Pirkko Mäkitalo, Jukka Kärsämä, Eeva Seuranen, Ilmi Veijola, Jukka Tiiri, Arvo Virkkula ja Heikki Hyvärinen. Kylätoimikunnan ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Arvo Virkkula ja perustavan kokouksen sihteerinä toimi Ilmi Veijola.

Arvo Virkkula johti kylätoimikuntaa vuosina 1987–1999 ja sihteerinä ja rahastonhoitaja toimi tuon ajan myös Pirkko Mäkitalo. Kylätoimikunta toimi 16 vuoden ajan ja hiipui sitten vuosituhannen vaihteessa muutamaksi vuodeksi ja heräsi jälleen eloon vuonna 2002, jolloin tehtiin "Tuumasta toimeen"-kyläkysely kyläsuunnitelmaa varten yhteistyössä Pohjois-Suomen Aikuiskoulutus-keskuksen Kylävalakiat-projektin kanssa ja samalla rekisteröidyttiin 15.9.2003 Pohjois-Iin kyläyhdistys ry:ksi ja hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Meeri Jämsä, varapuheenjohtajaksi Raimo Välikangas, sihteeri/rahastonhoitajaksi Maria Tolonen ja hallituksen jäseniksi: Riitta Hopponen, Tuula Tiiri ja Taina Häkkilä. Vuonna 2002 perustettiin myös Hiastinhaaran toimikunta.

Koska tehokkaasti on tartuttu tuumasta toimeen jo 36-vuoden aikana, kyläyhdistyksemme aktiivisuus on huomattu: Pohjois-Iin kyläyhdistys ry valittiin Vuoden **2008** Iiläiseksi kyläksi ja Pohjois-Pohjanmaan Vuoden kyläksi **2008**. Valtakunnallisesti kyläyhdistyksemme sai tunnettuisuutta ja laajalti kiitosta Valtakunnallinen Vuoden Kylä **2009** valinnalla, perusteluina: "Pohjois-Ii on todellinen alueensa kehittäjäorganisaatio, jossa tehdään kyläsuunnittelua laajana prosessina ja kylässä on hyödynnetty hyvin hankerahoitusta, toteutettu useita elinkeinohankkeita, tiedottaminen on aktiivista ja Pohjois-Iissä ei ole omaa kyläasiamiestä vaan kaikki tehdään talkoilla". Pohjois-Iin kyläyhdistykselle luovutettiin Iin kotiseutujuhlassa 6.7.2014 Iin ympäristöyhdistyksen Vuoden **2013** Ympäristöteko - kunniakirja kylän asuinympäristön viihtyvyyden ja turvallisuuden parantamisesta sekä kulttuurimaiseman hoidosta. Vuonna **2015** saimme myös Maisemanteko-kunniakirjan arvokkaasta työstä kotimaiseman hyväksi. Vuonna **2017** Pohjois-Iin kyläyhdistys juhli 30 olemassa olovuottaan ja koulu 120-vuotista historiaansa koko kylän ja koulun yhteisillä juhlilla. Vuosikertomusvuonna kyläyhdistyksemme sai Vuoden **2023** Maisemanteko-tunnustuspalkinnon Hiastinhaaran laitumein hoidosta Pohjois-Iissä.

Pohjois-Iin kyläyhdistys ry:n tarkoituksena on edistää kylän asukkaiden yhteistyötä, omatoimisuutta ja kylän elinkelpoisuutta ja toimia sen edunvalvojana. Yhdistys on puoluepoliittisesti ja uskonnolliselta vakaumukseltaan sitoutumaton.

Yhdistyksen/Hallituksen kokoukset

Vuonna 2023 koronapandemian aikaiset rajoitukset olivat poistuneet kokonaan. Kyläyhdistyksen hallitus kokoontui kaikkiaan 10 kertaa. Pohjois-Iin kyläyhdistyksen hallituksen muodostivat: Anita Sievänen, puheenjohtaja; Auvo Anisimaa, varapuheenjohtaja; Leena Tiiro, sihteeri -rahastonhoitaja sekä jäsenet Aune Olkonieni, Markku Veijola, Sirpa Jääskeläinen ja Olli Häyrynen. Yhdistyksen kokoukset pidettiin Pohjois-Iin koululla. Kevätkokous pidettiin 2.5. ja syyskokous 22.11.

Edunvalvonta

Kunnanvaltuustossa vaikuttaa kolme pohjoisiiläistä valtuutettua: Petri Tervonen, Leena Tiiro ja Veli-Heikki Hyvärinen. Petri Tervonen ja Leena Tiiro ovat myös kunnanhallituksen jäseniä. Yhdistys kuuluu jäsenenä Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry:hyn ja Oulun Seudun Leader ry:hyn. Hallituksen päätöksellä liitymme myös vuoden 2024 alusta ProAgria/Oulun Maa- ja kotitalousnaiset ry:n jäseneksi. Iin kylien neuvottelukunnassa kyläyhdistystä edustivat Anita Sievänen ja varajäsenenä Auvo Anisimaa. Anita Sievänen toimi neuvottelukunnan puheenjohtajana ja on myös Suomen Kylät ry:n hallituksen varajäsen.

Valtakunnallinen Kylähullu Anita XVI ja Hullun Älykkäät Kylät-hanke

Kyläyhdistyksen puheenjohtaja Anita Sievänen valittiin Valtakunnan Viralliseksi XVI Kylähulluksi 2021. Valtakunnan Virallinen Kylähullu XVII valintatilaisuus pidettiin Iissä 2.7.2023 kotiseutupäivien yhteydessä ja seuraavat kaksi vuotta Valtakunnan Virallista Kylänuijaa saa heiluttaa Outi Räikkönen Ruokolahden Lassilan kylästä.

Pohjois-Pohjanmaan Kylät ry sai Hullun Älykkäät Kylät-hankkeelle vuosille 2022-2024 rahoituksen. Anita on kiertänyt nyt Pohjois-Pohjanmaan kyliä tiedottaen, innostaen ja kuunnellen. Kylähullun klinikat, kyläillat ja työpajat herättelevät huomaamaan kylien vahvuudet ja mahdollisuudet ja hanke on käynnistänyt myös Kunnat ja kylät-yhdessä kuntakierrokset kunnittain. Kylähullu on kiertänyt hankkeen aikana myös kylien ja paikallistoimijoiden tai muiden yhteistyötahojen eri tapahtumissa ja kehittämisisilloissa ympäri Suomen. Yhteistyötä on tehty myös muiden maakunnan kylähankkeiden kanssa. Hullun Älykkäät Kylät - hankkeen tavoitteena on aktivoida kylät toimimaan niillä resursseilla, joita kylillä jo on ja/ tai hankkia resursseja ulkopuolella. Älykäs kylä tekee yhteistyötä ja tiedottaa toiminnastaan.

Olkaa ylpeitä kylistänne ja tuokaa se esille muillekin!

Tiedottaminen

Yhdistys on tiedottanut aktiivisesti sekä kyläläisten postilaatikoihin 7 kertaa jaetulla tiedotteella sekä verkossa www.pohjoisiinkylayhdistys.fi ja www.ii.fi

Kyläyhdistyksen ilmoitustaulu Pohjois-Iin koululla on ollut käytettävissä kyläläisten myös omia ilmoituksia varten. Kyläyhdistyksen omat Facebook-sivut www.facebook.com/PohjoisIi olivat ahkerassa käytössä. Kantolantien varteen hiukan ennen Hiukeen tienhaaraa pystytettiin ilmoitustaulu myös mökkiläisten käyttöön.

Kylätupa

Yhdistyksen kylätupana aiemmin toiminut tila Pohjois-Iin koululla on edelleen pois käytöstä, eikä sen kohtalosta ole vieläkään tietoa. Rakennuksessa on pidetty ylläpitolämpö.

Talous

Yhdistyksemme suurimmat tulonlähteet vuositasona ovat jäsenmaksut, kahvitukset, talkoot ja kohdeavustukset. Tuloilla saamme katetuksi yhdistyksen kiinteät kulut eli ne pakolliset menot, joilla toimintaamme pyöritämme. Vuonna 2023 jäsenmaksu oli 12 € /talous, kannatusmaksu 25 € /talous ja 100 € /yritys. Vuonna 2023 jäsenmaksun maksoi lähes 60 kotitaloutta. Yhdistyksen tilinpäätös oli 1173,64€ alijäämäinen.

Yhdistys siivosi kesälomakauden Vihkosaaren uimarannan lauantai- ja sunnuntaiaamuisin ja sai siitä korvauksen kunnalta.

Hiastinhaaran, Patakarin ja Junnilan lammaslaitumet

Perämeren rannikon laidunniittyjä ja rantametsiä on laajalti laidunnettu vielä 1970-luvulle asti ja Hiastinhaaran laidunalueella laidunsivat läheisen Kemiläisen talon lehmät vielä 1960–70-luvuilla. Kyläyhdistys on tehnyt Hiastinhaaran laidunalueen maanvuokrasopimukset maanomistajien ja pohjoisiiläisen lampurin kanssa ja alkuraivaus ja aitaaminen aloitettiin keväällä 2014 ennen lintujenpesintäaikaa. PohjoisPohjanmaan ELY -keskus myönsi hankkeelle ei-tuotannollista investointitukea 4894,40 €, joka on tarkoitettu perinne-biotooppien alkuraivaukseen ja aitaamiseen.

Myös Patakarin alue on ollut laidunkäytössä. Alueelle haettiin ”Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito”-ympäristösopimusta, joka tehtiin viideksi vuodeksi ja sopimuskausi 1.5.2018 -1.5.2023. Pohjois-Iin jakokunnan kanssa tehtiin laidunalueen maanvuokrasopimus sopimuskaudelle ja Hiastinhaaralle ja Patakarille laiduntamissopimukset lampuri Olli Häyrysen kanssa.

Vuonna 2022 uutena alueena sopimuslaidunnuksen piiriin otettiin Junnilan lammaslaidun 4,8 ha ja sen perustamiseen saatiin Uudenmaan Ely-keskukselta Järjestö-Helmi erityistukiaavustus. Olli Häyrysen lampaat

laiduntivat myös Junnilassa. Pohjois-Iin kyläyhdistyksellä on yhteensä 11 ha sopimuslaidunnuksessa ja kaikille on haettu Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoito ympäristösopimukset ajalle 1.5.2024 - 30.4.2028.

Ollinkorven tuulivoimala -suunnitelma ja Sääskenharjun kiertotalouspuisto

Valtuusto hyväksyi Ilmatar Oy:n Ollinkorven tuulivoimala-alueen osayleiskaavan keväällä 2022. Osayleiskaavassa alueelle on hyväksytty rakennettavaksi 10 tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 5-9 MW. Kyläyhdistys jätti Hallinto-oikeuteen valituksen kaavan hyväksymisestä, joka hylättiin. Ilmatar Ii Oy:n tarkoituksena on rakentaa uusi 110 kV voimajohto Iin kunnan alueelle v 昇 ille Herva - Ollinkorpi. Uudella voimajohdolla johdetaan Ollinkorven tuulivoimapuistossa tuotettu energia valtakunnan verkkoon Fingrid Oyj:n uuden Hervan sähköaseman kautta.

Olemme huolissamme siitä, että meiltä pohjoisiiläisiltä katoaa perinteikkäät lähialueemme marjastus-, sienestys- ja metsästysmaat.

Sääskenharjun kiertotalouspuisto

Jätteenkäsittelyalue sijaitsee Iin kunnassa Sääskenharjun alueella kiinteistöllä Paakkari RN:o 139-403-18-63, joka on jaettu kahteen määräalaan, jotka sijaitsevat Iin entisen Sääskenharjun kaatopaikan eteläja pohjoispuolella. Toiminta sijoittuu Iin kuntaan noin viisi kilometriä taajamasta pohjoiseen Pohjois-Iin Sääskenharjulle, kunnan vanhan kaatopaikan lähialueelle, kiinteistöstä 139-403-18-63 irrotetuille määräaloille. Määräalojen pinta-alat ovat noin 3,5 hehtaaria (Alue 2) ja 6,75 hehtaaria (Alue 1).

Ympäristölupahakemus on jätetty Oulunkaaren ympäristöpalveluille 8.11.2022. Hakemusta on täydennetty 23.1.2023 ja 13.2.2023. Riskinarviointi on toimitettu 20.4.2023.

Pohjois-Iin kyläyhdistys ry teki 5.4.2023 myös valituksen Oulunkaaren ympäristöpalveluille koskien GRK Suomi Oy:n Sääskenharjun ympäristölupahakemusta.

”Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttaville toiminnoille tarvitaan ympäristönsuojelulain mukainen lupa, jossa voidaan antaa määräyksiä mm. toiminnan laajuudesta, päästöistä ja niiden vähentämisestä. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa tai merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta (YSL 27.2 § 1 kohta). Ympäristönsuojelulain (YSL) mukaan hakemuksen laatijalla tulee olla riittävä asiantuntemus. Jos näitä haittoja ei voida estää edes asettamalla lupamääräyksiä, ei lupaa myönnetä. Ympäristölupa myönnetään asian laadun mukaan toistaiseksi tai määräajaksi. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi ratkaisun perusteet ja päätöksen perustelut. Päätöksessä on vastattava lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä tehtyihin yksilöityihin vaatimuksiin.”

GRK Suomi Oy hakee ympäristönsuojelulain 27 §:n nojalla ympäristölupaa kierrätysmateriaalien vastaanottoon, käsittelyyn, välivarastointiin ja hyödyntämiseen Iin kunnassa sijaitsevalla kiinteistöllä Paakkari RN:o 139- 403-18-63.

Oulunkaaren ympäristölautakunta katsoo, että toimittaessa täydennetyn hakemuksen ja lupamääräysten mukaisesti GRK Suomi Oy:n jätteenkäsittelytoiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ry:n Eloa ja iloa kylille – hanke 2022-2024

Kyläyhdistys oli 2023 mukana POPlin hankkeessa. Yhteistyökumppanina ”Talvinen virkistyspäivä kyläläisille”-teemalla oli päivää järjestämässä Christian Talman. Virkistyspäivä järjestettiin Pauhussa 18.3.

6.5. klo 12-15 järjestettiin maksuton koko perheen Leikkilauantai Akolan liikuntasalissa ja 19.4. yhteiskuljetus Ainot ja Reinot liikkeelle-tapahtumaan Oulu-halliin.

Elokuussa 5.8. pidettiin Hiastinhaaran luontopäivä, jossa oli mahdollisuus kokeilla ohjatusti SUP-lautailua ja melontaa, ratkottiin Pohjois-Iin rimagolfmestaruus ja päästiin Christian Talmanin pienristeilylle Hiastinhaaralle.

Vuoden Maisemateko 2023

Maa- ja kotitalousnaisten kahdeksatta kertaa järjestämän Vuoden maisematekokilpailun Pohjois-Pohjanmaan voittaja on Pohjois-Iin kyläyhdistyksen tekemä maisemanhoitotyö Hiastinhaaran varrella. Kylällä on tehty valtaisa määrä talkootyötä 10 vuoden aikana. Entisestä umpeenkasvaneesta ja lähes unohtuneesta luontopolusta ja Iijoen suistoalueen luontokohteesta on kehitetty määrätietoisella työllä vetovoimainen käyntikohde virkistykseen ja luontokasvatukseen unohtamatta sen merkitystä luonnon monimuotoisuudelle.

Pohjois-Iin kyläyhdistys aloitti Hiastinhaaran luontopolun varren laitumen kunnostuksen aitaamalla sen vuonna 2014 lammaslaitumeksi. Luontopolku ja lintutorni uusittiin vuonna 2017 Iin kunnan koordinoimassa hankkeessa. Vuonna 2018 laidun laajeni Patakariin. Vuonna 2022 kunnostettiin Helmi-rahoituksella Hiastinhaaran yläosassa Junnilan laidun. Maisemanhoitajina ovat oman kylän Korpiniityn lammastilan lampaat. Kyläyhdistys on hakenut alueiden hoitoon ympäristösopimuksen yli 10 hehtaarin alalle. Hiastinhaaran luontopolun varren laitumet ovat jokisuiston koivu- ja leppävaltaisia valoisia hakamaita. Patakarissa on myös saraikkoista merenrantaniittyä. Junnilan laitumella on avointa tuoretta niittyä ja lehtomaista metsälaidunta. Hiastinhaaran ja Patakarin laitumet on arvioitu paikallisesti arvokkaiksi perinnebiotoopeiksi.

Pohjois-Ii on oiva esimerkki toimivasta sopimuslaidunnuksesta. Laidunnuksella on monia hyötyjä: lampuri saa lisää laitumia omalta kylältä ja maanomistajat saavat luonnonmukaista maisemanhoitoa. Kuntalaiset ja matkailijat saavat kauniin, hoidetun luontokohteen ja pääsevät näkemään laiduneläimiä lähietäisyydeltä. Kyläyhdistys saa ympäristösopimuksesta varoja toimintaansa. Perinnebiotoopeista hyötyvä eliölajisto menestyy paremmin, mm. rantalinnusto lintuvesikohteella. Ravinteiden käyttö tehostuu ja huuhtouma vesiin vähenee. Kohde on myös hyvä ja helposti saavutettava ympäristökasvatuskohde. (Lähde:<https://www.maajakotalousnaiset.fi/ajankohtaista/pohjois-pohjanmaan-vuoden-maisemateko-2023-pohjois-iihin>)

Yhdistyksen muuta toimintaa

Hiastinhaaran luontopolku- ja lintutornialueen hoitoa jatkettiin Iin kunnan kanssa tehdyn hoitosopimuksen mukaisesti.

Risteysalueiden kukkaistutuksista luovuttiin Elyn säännösten vuoksi. Akolan polkusillan viereen saatiin kukkaistutus ilahduttamaan sillan käyttäjiä.

Tornien taisto 6.5.2023. Kyläyhdistyksen joukkue Patakarin taistelijat: Jukka Sassi, Pauli Jussila ja Ilkka Kärkkäinen osallistuivat perinteiseen BirdLife Suomen järjestämään lintutornien väliseen bongauskilpailuun, joka jatkui kahden koronavuoden jälkeen. Joukkue bongasi 67 eri lajia.

Kyläyhdistyksen kevätretki tehtiin Ukkolan Hannun bussilla Pohjois-Suomen puutarhamessuille Ruukkiin lauantaina 20.5.2023

Koulun hyötykasvipuutarha Perunat, porkkanat, punajuuret, lanttu, tilli, sokeriherne, sipulit ja kehäkukat istutettiin taas 5-luokkalaisten kanssa 1.6.2023.

Stipendit Pohjois-Iin koulun 6. luokkien oppilaille. Pohjois-Iin kyläyhdistys on jakanut vuodesta 1990 lähtien stipendin Pohjois-Iin koulun oppilaalle. Stipendit on jaettu kuudennen luokan oppilaille, joka on tunnollinen ja ahkera ja osoittaa erityistä lahjakkuutta taiteellisuuteen tai musikaalisuuteen tai on lahjakas tekstiili ja/tai teknisessä työssä. 25 euron arvoisen stipendin saivat Enni Pakanen (musikaalisuus, tekstiilityö, tunnollisuus) ja Elias Mäenpää (liikunnallisuus).

Rautaromun ja akkujen keräys järjestettiin la-su 27.-28.5.2023 Pohjois-Iin koulun pihalla.

Iin kunnan osallistava budjetointi 2023 Pohjois-Iin kyläyhdistys ry sai hyvinvointiavustuksen 2356 €,

jolla asennettiin koulun rimpuilutelineen yhteyteen kaivattu liukumäki.

Luonnonlaidunpäivä Hiastinhaaralla 17.6.2023 Aluksi tutustuttiin Kylien maisemahelmet-hankkeen porukalla Junnilan lammaslaitumeen, joka kunnostettiin Helmi-rahoituksella viime vuonna. Sitten siirryttiin Hiastinhaaralle, jossa evästeltiin ja tehtiin retki Hiastinhaaran laitumelle.

27.8.2023 kylän väki sai kutsun tulla tutustumaan Akolan kartanoon Teemu Kurkelan ja Juha Jämsän opastuksella. Kiitos, että saimme nähdä tämän kylämme historiaa mutta nykyisyyttä huokuvan matkailunähtävyyden Pohjois-Iissä Ijoen rannalla.

Liiku maanantaina Pohjois-Iissä. Kyläyhdistyksen jumpat ja liikuntakerhot pyörivät aktiivisesti koko lukuvuoden. Naisten jumppaa veti kevätkauden Eila Fäldt ja syksyn Liisa Tiiro. Miesten jumppaa vetivät Paaavo Halonen ja Seppo Tiiro. Lasten liikuntakerhojen ohjaajina toimivat Eemil Pennanen ja Kaisa Lappalainen.

5.12. hallitus päätti, että haetaan Oulun Seudun Leader ry:ltä Yleishyödyllinen investointihanketuki Patakarin Pääskyhotellin rakentamiseksi Hiastinhaaran luontopolkualueelle laavun ja lammaslaidunalueen väliselle ranta-alueelle keväällä 2024. Patakarin Pääskyhotelli on Pohjois-Iin kyläyhdistys ry:n lahja 650-vuotiaalle Iin kunnalle ja asukakille.

P-Ii

Pohjois-Iin kyläyhdistys ry

Joulurauhan julistus Joulurauha julistettiin 14.12. perinteisesti Pohjois-Iin koulun joulujuhlan yhteydessä. Kyläyhdistys tarjoili glögiä ja joulutorttuja, Iin Mieslaulajat esiintyivät tilaisuudessa.

10.4.2023 HALLITUS